

Arkisto on brändi, joka pysyy!

Liikearkistoyhdistys perustettiin vuonna 1960 kehittämään yritysten sekä liikelämän yhdistysten ja järjestöjen asiakirjahallintoa ja arkistonhoitoa. Samalla yhdistys tekee tunnetuksi liikearkistojen merkitystä ja edustaa alan korkeinta asiantuntemusta Suomessa.

TEKSTI: MIIA KOSONEN JA OLLI ALM

YRITYKSILLÄ OLI HUOLI paitsi yrityshistorian säilymisestä yleisesti, myös yritysten oman oikeusturvan toteutumisesta. Uusi yhdistys sai heti innostuneen vastaanoton. Sen perustavassa kokouksessa Helsingin kauppa- korkeakoululla oli mukana 37 eri yritystä tai laitosta.

1960-luvulla esimerkiksi Liikearkistopäivät olivat niin isoja ja merkittäviä tapahtumia, että lähes kaikki valtakunnalliset ja maakunnalliset sanomalehdet julkaisivat artikkeleita päivillä pidetyistä alustuksista. Yhdistyksen toiminnassa oli mukana myös isoja yritysjohtajia, kuten vuorineuvos Reima Raita Suomen Sokeri Oy:stä. Yritysjohtajille järjestettiin jopa omia tutustumismatkoja. Sitten yhdistyksen jäsenkunta on muuttunut. Nykyisin koulutuksiin ja Liikearkistopäiville osallistuu johtajien sijasta lähinnä asiantuntijaportaan työntekijöitä.

Mitä Liikearkistoyhdistys tekee?

Yhdistyksen kaksi tärkeintä toimintamuotoa ovat alusta lähtien olleet **koulutus** ja **julkaisutoiminta**. Koulutustoimintaan on kuulunut asiakirjahallinnon perus- ja jatkokurssit, teemapäivät, Liikearkistopäivät sekä jonkin aikaa myös Asiakirjahallinnon tutkimuksen järjestäminen. Julkaisupuolella näkyvin on ollut Liikearkisto-lehti, joka muutti vuonna 1994 nimekseen *Faili*.

Lisäksi Liikearkistoyhdistyksellä on julkaisusarja, jossa on vuosien varrella julkaistu monia jo klassikkoaseman saaneita asiakirjahallinnon oppikirjoja. Niiden käytetyin osio on ollut lopussa sijaitseva

Yleisö vakavana ensimmäisillä Liikearkistopäivillä 1962. Kuva: Liikearkistoyhdistys ry.

Säilytysaikasuositus, joka kertoo suositellut säilytysajat ja niiden perusteet kullekin asiakirjatyypille ja -ryhmälle.

Liikearkistoyhdistyksen parin ensimmäisen vuosikymmenen aikana näkökulma oli vahvasti päätearkistolähtöinen. Keskityttiin siis yritysten omien päätearkistojen tehokkaaseen hallintaan. 1980-luvulta lähtien ns. 'records management', eli aktiivijan asiakirjahallinto, on noussut päteemaksi.

Yhdistyksen sihteerinä yli kolme vuosikymmentä työskennellyt Carl-Magnus Roos kertoo, että samoihin aikoihin yleistynyt ATK johti siihen, että paperiasiakirjat jäivät arkistonhoitajien vahdittavaksi, kun taas tietokoneet ja sähköiset aineistot siirtyivät nörttien vastuulle. Mutta myös yrityksiin vaikuttavat lait ja asetukset jäivät Liikearkistoyhdistyksen koulutettavaksi ja sitä kautta Säilytysaikasuosituskin syntyi.

Jäsenistö vaihtuu, arkisto säilyy

Tällä hetkellä yhdistyksen jäsenmäärä on 159, joista 66 on yhteisöjäseniä. Muiden yhdistysten tavoin Liikearkistoyhdistys pyrkii löytämään uusia tapoja aktivoida jäsenkuntaansa ja kehittämään uusia toimintamuotoja. Lisäksi alalla on paljon vaihtuvuutta, kun iso osa pitkäaikaisista jäsenistä on siirtynyt tai siirtymässä eläkkeelle lähivuosina.

Myös yhdistyksen nimen muutoksesta on puhuttu useita vuosia, mutta sille ei ole nähty erityistä tarvetta. Toki nimiin ja käsitteisiin liittyvistä assosiaatioista on oltava tietoinen. Kuten yliopistotutkija Pekka Henttonen taannoin huomautti blogissaan sarkastiseen sävyyn, "arkistoterminologian on todettu kaksoissokotesteissä aiheuttavan suurina annoksina uneliaisuutta, ajatusten harhailua ja keskittymiskyvyn herpaantumista" (Asiakirjahallinnan reunamerkitöjä, 11.2.2018).

Samalla arkisto on brändi, joka viittaa **luotettavaan pitkäaikaiseen säilyttämiseen**. Tämä tarve ei digihurmion ja isojen datamassojen keskellä ole kadonnut mihinkään, eikä sitä kannata pikavoittojen toivossa uhrata mediahuomion alttarille.

Tietosuoja-asetus ajankohtaistaa sähköisen säilytyksen, eikä somekaan unohdu

Uskoaksemme olennaisempaa onkin dialogi: arkistoprofession sisältyvää erikoisosaamista kannattaa tuoda vahvemmin esiin myös arkistojen ulkopuolisuudessa maailmassa ja pyrkiä puolin ja toisin ylittämään perinteisiä organisaatio- ja ammattirajoja. Esimerkkinä tällaisesta vuoropuhelusta, Digitalia on ottanut

tavoitteeksi saattaa saman pöydän ääreen organisaatioiden some-vastaavat ja arkistoammattilaiset. Liian harva yritys tai viranomainen on edes miettinyt verkkosisältöjensä arkistointia.

Liikearkistoyhdistyksen osalta ensiavuksi riittää, että sen hyväksi tiedetty ja tunnettu nimi on tiivistävissä myös some-yhteensopivaan muotoon – eikä hashtag sekoittuisi kiinalaiseen näyttelijään ja laulajaan Lay Zhangiin.

Entä lähitulevaisuudessa? Huhtikuussa 2018 ilmestyy Liikearkistoyhdistyksen tuore julkaisu sähköisestä säilyttämisestä. Säilyykö sähköinen, ja kuinka kauan? Asia on erityisen ajankohtainen uuden tietosuojasetuksen myötä. Seuraavat Liikearkistopäivät ovat alkusyksystä Helsingissä. Toivotamme tietojohtamisen asiantuntijat lämpimästi tervetulleiksi mukaan!

Tarve luotettavaan pitkäaikaiseen säilyttämiseen ei ole kadonnut mihinkään.

KT Miia Kosonen toimii projektipäällikkönä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa, digitaalisen tiedonhallinnan tutkimus- ja kehittämiskeskus Digitaliassa. Hän on myös kokenut tietojohtamisen tutkija, kouluttaja, sosiaalisen median yhteisömanageri, Tohtoriverkoston luotsaaja ja avointen yhteisöjen puolestapuhuja. Yhdistystoiminta on tullut tutuksi muun muassa Tietojohtamisen ry:ssä ja Liikearkistoyhdistyksen viestintätoimikunnassa.

FM Olli Alm toimii tietopalvelu- ja kehittämisspäällikkönä Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistossa. Hän on aineistojenhallinnan ja -käsittelyn sekä tietopalvelun vastuualueiden esimies sekä vastaa kehittämishankkeista ja projekteista. Liikearkistoyhdistyksessä hän kuuluu hallitukseen ja useisiin toimikuntiin, ja on vakiokouluttaja yhdistyksen perus- ja jatkokursseilla.

Huhtikuussa 2018 ilmestyy Liikearkistoyhdistyksen tuore julkaisu sähköisestä säilyttämisestä. Säilyykö sähköinen, ja kuinka kauan?

Rennompaa yleisöä Liikearkistopäivillä Mikkelissä 2015. Kuva: Elisa Savolainen/Elka.

LISÄTIETOA

www.liikearkistoyhdistys.fi ja LinkedIn-ryhmä <https://www.linkedin.com/groups/4281728>